RS AU § 230 Energiön Gotland 2.0

Ärendenummer: RS 2026/613

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Information om äskandet tas emot. Ärendet hanteras i Mål och budget 2027 – 2029.

Sammanfattning

Under perioden januari 2024 till januari 2027 driver Region Gotland projektet Energiön Gotland. Med fokus på bred samverkan och stärkt kunskapsbyggande inom Gotlands styrkeområde näringslivets energiomställning. Projektet har enligt regionstyrelseförvaltningen drivit på förändring och flyttat fram positionerna för Gotland (RS 2023/1616).

Regionstyrelseförvaltningen har inte resurser inom ram att driva dessa processer vidare utan att tillföra extra medel. Därför föreslår regionstyrelseförvaltningen regionstyrelsen att en fortsättning ska genomföras i projektet Energiön Gotland 2.0. Målgruppen finns särskilt inom vindkraft och infrastruktur för elförsörjning och transmission samt stora enskilda energianvändare i området. Kommande projektet föreslås ha följande två arbetspaket, samverkan och kunskapsbyggnad:

Stärkt samverkan

- Genomförande av GAIST - Gotland accelererar i samverkan för grön tillväxt. GAIST är ett samverkansforum mellan myndigheter, organisationer och näringslivet med syfte att bidra till minskad klimatpåverkan, förbättrad energiberedskap och stärkt näringslivsutveckling.
- Stärkt samverkan mellan Östersjöns energiöar genom nätverket Baltic Energy Island Connect - BEIC.
- Bidra med arbetstid i partnerskapet med Swedish Wind Center (RS 2026/288)

Kunskapsbyggnad

- Genomföra den färdplan som är ett resultat av Energiön Gotland.
- Ta fram kunskapsunderlag.
- Arbeta med stärkt kommunikation för styrkeområdet (ett genomförande av varumärket Gotland kärnvärde ”Omställning”).
- Undersöka möjliga EU-stöd till infrastruktur och investering för omställning.

Finansiering för Energiön Gotland 2.0
Energimyndigheten har fattat beslut om utbetalning av bidrag till kommuner med vindkraft. Stödet syftar till att öka kommunernas incitament att säga ja till ny vindkraft och kompensera de kommuner där det redan byggts vindkraft. Beloppen som betalas ut baseras på en fördelning av det totala bidragsbeloppet, baserat på kommunens andel av Sveriges totala installerade effekt vindkraft. Energimyndigheten ska enligt uppdraget fördela bidraget utifrån vindkraftverkens fysiska placeringar inom kommungränserna. (RS 2026/1). Gotlands tilldelning betalas ut 2026 och baseras på 177 MW vilket ger Region Gotland 3 295 007 kr för år 2025 och 3 585 742 kr för år 2026 (totalt 6 880 749 kr). Förvaltningens förslag är att Gotlands tilldelning används till genomförande av projektet Energiön Gotland 2.0 (2 800 000) och partnerskapsavgift i Swedish Wind Center (1 250 000). Dessa medel kan inte rullas från kalenderåret 2026, men medlen finns i Region Gotlands kassa och föreslås finansiera denna satsning.

Regionstyrelseförvaltningen avser att söka medfinansiering till genomförandet av projektet.

Tabell som beskriver projektbudget

Organisation	**År 2027**	**År 2028**	**År 2029**	**År 2030**
Lön	500 000 kr	500 000 kr	500 000 kr	500 000 kr
Kommunikations-insatser	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr
Övrigt	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr
Summa	**700 000 kr**	**700 000 kr**	**700 000 kr**	**700 000 kr**

Bedömning
Förvaltningens bedömning och motivering av förslag till beslut är att en satsning på Energiön Gotland bidrar till att stärka Gotlands position inom ramen för styrkeområdet Näringslivet energiomställning.

Här följer en genomgång av kopplingen till regional utvecklingsstrategi, Vårt Gotland 2040:

Övergripande mål för Gotland 2040:

- Gotland är en förebild i energi- och klimatomställningen.
- Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft.

Effektmål i Vårt Gotland 2040:

5. Ett klimatneutralt Gotland.

6. Ett energisystem baserat på förnybar energi.

10. God konkurrenskraft och tillväxt i näringslivet.

Prioriteringar i Vårt Gotland 2040:

- Gå före i klimat- och energiomställningen.
- Stimulera innovation och förnyelse.
- Stärk och utveckla näringslivet.

När det gäller Region Gotlands styrmodell vill förvaltningen särskilt belysa denna prioritering och mål:

- Regionfullmäktiges prioritering: Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning.
- Koncerngemensamt mål: Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024-2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 % per år.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att rättsliga perspektiv beaktas i projektets innehåll och arbete.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att en stärkt satsning på styrkeområdet näringslivets energiomställning är av stor vikt för Gotlands utveckling enligt den regionala utvecklingsstrategins mål för klimat och energi.

Äskandet gäller finansiering till lön för projekt/processledare och för att köpa tjänster till bland att stärka Gotlands varumärke inom omställning.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att arbetet med Energiön Gotland 2.0 bidrar till hela Gotlands utveckling. Med bakgrund i att de frågor som berörs i projektet finns i alla territorier, täta som glesa.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att en stärkt satsning på styrkeområdet näringslivets energiomställning är av stor vikt för Gotlands utveckling enligt den regionala utvecklingsstrategins mål för klimat och energi.

Ärendets behandling under mötet
På budgetavstämningen den 5 oktober 2026 föredras ärendet av Åsa Dammström, strateg och Anna Wejde, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att förslag till beslut:

- Regionfullmäktige beslutar att under åren 2027-2030 fördela 2 800 000 kronor till genomförande av projektet Energiön Gotland 2.0. (700 000 kr för 2027, 700 000 kr för 2028, 700 000 kr för 2029 och 700 000 kr för 2030), ändras till ”Information om äskandet tas emot. Ärendet hanteras i Mål och budget 2027 – 2029.”

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med eget ändringsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-05-11